

De Delftse Schie maakt ter hoogte van Overschie twee haakse bochten. Deze vormen een knelpunt voor de scheepvaart. Om die reden heeft de Provincie Zuid-Holland een plan opgesteld voor een bochtafsnijding, waarbij de vaargeul richting het westen, door de Oost-Abtspolder, zal worden verlegd. In dit kader zijn enkele bureau- en inventariserende veldonderzoeken uitgevoerd. Hierbij werden zes behoudenswaardige vindplaatsen geïdentificeerd, waaronder een nederzettingsterrein uit de Romeinse tijd (vindplaats 2), een verkavelingssysteem uit de Romeinse tijd (vindplaats 6) en de restanten van de middeleeuwse Oude Kade (vindplaats 5). Van februari tot en met april 2013 heeft Archol BV vindplaatsen 2 en 5 opgegraven. Hierbij is ook vindplaats 6 deels onderzocht.

Binnen de grenzen van vindplaats 2 werd, zoals verwacht, een nederzettingsterrein uit Romeinse tijd aangetroffen. Het betreft één erf dat op basis van het aanwezige aardewerk tussen 100/125 en 200 n.Chr. dateert. Binnen de tweefasige erfomgreppeling, ook herkenbaar op de Actuele Hoogtekaart Nederland (AHN), is één huisplattegrond aanwezig, voorzien van een haardplaats. In deze haard werd een flinke hoeveelheid verkoold graan gevonden, teveel om per toeval in de haard terecht te zijn gekomen. Mogelijk hebben de bewoners een voorraad verbrand, misschien omdat het graan niet goed meer was of als verlatingsoffer. Het huis en de haard kennen één fase en liggen op de top van een veenkopje, langs een veenontwateringsgeul. Binnen de omgreppeling werden ook gebouwtjes voor opslag, hekwerken en ophogingslagen aangetroffen. De bewoning bevindt zich op een hoger gelegen veenkopje langs een veenontwateringsgeul. Het omringende terrein lag iets lager en is geheel verkaveld ten behoeve van akkers en weide gronden. De bestaanswijze van de bewoners kan dan ook worden gekarakteriseerd als een gemengd boerenbedrijf. Onder de grote hoeveelheden vondstmateriaal, merendeels bestaand uit handgevoemd en Romeins importaardewerk, bevonden zich ook twee objecten die ervan getuigen dat de eigenaar kennis bezat van het Romeinse schrift en de Romeinse religieuze rituelen. Allereerst een scherf met een graffito; een mogelijke offering. Daarnaast een slijpsteen met meerdere ingravingen, waaronder de letters 'R' en 'C': een mogelijk eigendomsteken. De vondst van ophogingslagen, meerdere fases van de erfomgreppeling en verkaveling, evenals de stratigrafische positie van enkele sporen wijzen er op dat de locatie aan het vernatten was. Hierbij werd langs de rand van de vindplaats 2 klei afgezet, waar na enige tijd ook weer greppels in uit zijn gegraven. Het veen raakte steeds beter ontwaterd en begon in te klinken. Hiermee werd het risico op overstromingen steeds groter. De aangebrachte ophogingen kunnen in dit licht gezien worden. Dit mocht echter niet baten en de locatie is in de loop van de 2e eeuw verlaten en raakte in de hierop volgende eeuwen afgedekt door een pakket klei.

Vindplaats 5, de Oude Kade, zou zich naar verwachting langs de gehele oostzijde van de Oost-Abtspolder bevinden. Hier is in het huidige maaiveld sprake van een lang gerekte rug (zie afbeelding met uitsnede van AHN2). De Oude Kade hoort bij de ontginning van het gebied vanaf de 10e eeuw en de strijd tegen het water in de 12e en 13e eeuw. Bij een proefsleuvenonderzoek van ADC bleek op één locatie ter hoogte van deze rug een beschoeiing en een plagenlichaam aanwezig. Tijdens dit onderzoek zijn twee fasen in de structuur onderscheiden, waarbij aardewerk uit de periode 900-1200 is aangetroffen. Bij het vervolgonderzoek van Archol zijn twee aanvullende sleuven gegraven in het te verstoren gebied ten noorden van het dit plagenlichaam. Beschoeiingen en een plagenlichaam werden hier echter niet aangetroffen: de gehele opbouw bestond geul- en oeverafzettingen. Ter hoogte van de rug die zichtbaar is op de AHN is een slijpplaatmonster genomen, ter verificatie. Onderzoek van het monster bevestigt dat de verhoging in het maaiveld te verklaren is door een stapeling van meer siltige en zandige sedimenten en de daarmee samenhangende afwijkende klink ten opzichte van de rest van de vindplaats. Aangezien de waarnemingen sterk afweken van de verwachting is ter hoogte van het grondlichaam en beschoeiingen die ADC aantrof een extra proefsleuf gegraven. Hier werden enkele palenrijen aangetroffen met daartussen een pakket opgeworpen grond. Dit grondlichaam bevindt zich echter ten oosten van de rug in het maaiveld. Ook hier bleek ter hoogte van de rug sprake van een stapeling van meer siltige en zandige sedimenten: een geul. Op basis van het aanwezige vondstmateriaal, een 14C-datering van één van de palen en de stratigrafische positie van het grondlichaam kon worden vastgesteld dat het hier om een tweefasige, Romeinse dam ging, behorend tot de inrichting van het landschap rondom

vindplaats 2.

Projectie van diezelfde AHN op de historische kaart van Delfland uit 1712 toont dat de lang gerekte verhoging parallel aan de Schie zich direct ten westen van het Romeins grondlichaam bevindt. Uit de projectie blijkt de verhoging met de geconstateerde natuurlijke opbouw in het verlengde ligt van de verwachte Oude Kade. Dit duidt erop dat er toch sprake is van de verwachte Oude Kade: echter geen antropogene, opgeworpen, maar en in de basis natuurlijke gevormde verhoging. Na de vorming van de Oude Kade en de bouw van dijken in het verlengde van de kade, was het plangebied beschermd tegen verdere overstrooming. Vanaf de 12/13e eeuw concentreerde de bewoning van het plangebied zich rond de Oude Dijk in het zuiden. Vindplaats 2 en 5 vormden toen slechts het buitengebied van deze bewoning. Deze situatie veranderde nauwelijks toen de Oude Kade werd vervuld voor een hogere kade dicht bij de Schie: de huidige Kethelse Kade.